

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste Kamercommissie Economische Zaken
Plein 2, Den Haag

23 augustus 2017

Geachte Voorzitter, geachte leden van de Commissie van Economische Zaken,

Deze zomer is gebleken dat in de pluimveehouderij maandenlang gebruik is gemaakt van het verboden insecticide fipronil. Miljoenen eieren zijn hierdoor besmet. De consument is waarschijnlijk al maandenlang aan normoverschrijdende fipronilgehaltenes blootgesteld, er worden miljoenen kippen geruimd en het vertrouwen in de veiligheid van ons voedsel is ernstig aangetast. Dit komt ook het vertrouwen in Nederland als voedslexportland niet ten goede.

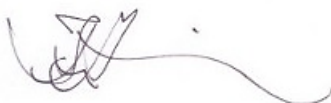
Bij een voedselschandaal met dergelijke proporties is het van groot belang om de onderste steen boven te krijgen. Alleen zo kan herhaling voorkomen worden en kan het vertrouwen van de consument in de veiligheid van ons voedsel hersteld worden.

foodwatch heeft veel vragen over hoe dit schandaal heeft kunnen plaatsvinden, waarom het zolang duurde voordat het werd aangepakt en waarom consumenten zo onzorgvuldig zijn voorgelicht over de risico's van de bij het schandaal betrokken eieren. Wij willen onze vragen graag met u delen, in de hoop dat u in het Algemeen Overleg op 24 augustus meer helderheid kunt krijgen over deze punten. Het kabinet heeft aangekondigd een onderzoek in te stellen naar dit eierschandaal. foodwatch vindt het van groot belang dat in dit onderzoek de goede vragen worden gesteld. U bent in de gelegenheid om dit onderzoek mede vorm te geven. Wij willen u vragen om de consument een prominente plaats te geven in dit onderzoek.

Tenslotte wijzen we u op de [e-mailactie](#) die foodwatch naar aanleiding van dit eierschandaal is begonnen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) blijkt niet in staat om de voedselveiligheid in ons land goed te borgen. De regie van het Ministerie van Economische Zaken noopt de NVWA ertoe om steeds het private belang van bedrijven af te wegen tegen het publieke belang van volksgezondheid. foodwatch vindt dat onacceptabel, en met ons duizenden mensen die onze oproep reeds hebben ondertekend. We hopen dat u bereid bent om van de NVWA de sterke, strenge en onafhankelijke toezichthouder te maken die we verdienen.

met vriendelijke groet,

Ilse Griek
directeur
foodwatch Nederland

Vragen over voedselveiligheid en de voorlichting van de consument

- ✓ Waarom is de NVWA niet of nauwelijks bereikbaar voor vragen van consumenten en maatschappelijke organisaties naar aanleiding van de vervuiling van eieren, vlees en voedingsmiddelen? foodwatch heeft direct na het eerste signaal over de aanwezigheid van fipronil in eieren [navraag gedaan bij de NVWA](#), en heeft tot op heden, ruim drie weken later, geen reactie daarop gekregen. foodwatch krijgt veel vragen van bezorgde consumenten, die bij de NVWA tevens geen reactie krijgen. Hoe beoordeelt het kabinet de informatievoorziening van de NVWA?
- ✓ Waarom maakte de NVWA pas zeer laat, namelijk op 11 augustus, de exacte gevonden gehalten van en de uitgevoerde risicobeoordelingen over fipronil openbaar? Hebben consumenten en bedrijven niet juist recht op deze informatie, zodra deze beschikbaar is, om zo beter een eigen inschatting van de risico's te kunnen maken?
- ✓ Hoe kan het dat de NVWA consumenten herhaaldelijk het advies gaf dat ze veilig eieren konden eten terwijl nog onbekend was welke fipronil-gehalten er zat in de eieren van bedrijven die geblokkeerd waren? In de uitzending van Nieuwsuur op 1 augustus gaf dhr. Van Zoeren van de NVWA immers desgevraagd toe dat hij niet uit kon sluiten dat bij de bedrijven die wel geblokkeerd maar nog niet getest waren, er nog eieren zouden kunnen worden aangetroffen die de acute referentiedosis (ARfD) overschrijden. Dat was correct. foodwatch vindt dat consumenten recht hebben op een eerlijk consumptieadvies. Het enige eerlijke advies dat de NVWA kon geven, totdat alle testresultaten van geblokkeerde eieren bekend werden, was dan ook: we kunnen nog geen uitsluitel geven over welke eieren veilig zijn om te eten, dus wacht de testresultaten even af. Daarna kunnen we vertellen welke eieren veilig gegeten kunnen worden en welke wellicht niet. Welke belangen diende het advies dat je eieren gewoon kon blijven eten, terwijl de lijst van besmette eieren nog uitgebreid zou kunnen worden? Waarom werd dit gecommuniceerd? Welke plaats nam de volksgezondheid in dit advies in?
- ✓ Op welke wijze controleert de NVWA of bedrijven zich aan hun wettelijke plicht houden om onderzoek te doen naar verwerkte producten waarin ei is verwerkt met een fipronilgehalte boven de MRL, om vast te stellen of die verwerkte producten een fipronilgehalte boven de norm bevatten? Op welke wijze heeft het bedrijfsleven deze wettelijke plicht nageleefd? Kan het kabinet bevestigen dat het niet volstaat om te berekenen of er producten kunnen zijn waardoor de acceptabele dagelijkse inname (ADI) of zelfs de ARfD wordt overschreden, aangezien de Europese residuverordening EU Nr. 396/2005 voorschrijft dat, als blijkt dat een verwerkte product fipronil bevat boven de Europese norm van 0,005 mg/kg, het product uit de handel dient te worden genomen?
- ✓ Waarom zijn er slechts 5 soorten verwerkt voedsel getest op de aanwezigheid van fipronil, terwijl ei in veel meer producten wordt verwerkt? Welke 5 producten zijn door de NVWA getest op de aanwezigheid van fipronil? Het kabinet noemt eierkoeken, wafels en mayonaise. Om welke 2 andere producten gaat het, en welke gehalten fipronil zijn er gevonden?
- ✓ In de [risicoanalyse](#) van Bureau Risicobeoordeling & onderzoek (BuRo) wordt geadviseerd om na te gaan of eieren die de grondstof zijn van veel kippeneiwit-bevattend kindersnoepgoed, fipronil bevatten. Is dit advies opgevolgd, en zo ja op welke wijze en met welke resultaten tot gevolg? Zo nee, waarom niet? De melding van de NVWA over de 5 producten die getest zijn maakt niet duidelijk of er ook kindersnoepgoed getest is, waarom niet?
- ✓ Welke actie is ondernomen toen bleek dat er eiersalade is gevonden met meer fipronil dan wettelijk is toegestaan? Is deze eiersalade uit de winkels en het handelskanaal teruggedroepen? Zo nee waarom niet, aangezien het kabinet toegeeft dat het verboden is om producten in de handel te brengen waarin meer dan de wettelijke Europese limiet van 0,005 mg/kg aan residuen aangetroffen wordt? Was deze eiersalade al verkocht aan consumenten? Zo ja, waarom is er over deze eiersalade niet een veiligheidswaarschuwing aan consumenten uitgedaan?

- ✓ In het [Verenigd Koninkrijk](#), [Frankrijk](#) en [België](#) zijn verwerkte producten waarbij besmette eieren gebruikt teruggehaald en teruggeroepen, ook wanneer de ADI of de ARfD niet werd overschreden en de desbetreffende producten geen gevaar voor de volksgezondheid vormen. Voedingsmiddelen mogen immers geen gehaltenes fipronil bevatten die hoger zijn dan de wettelijke limiet. In Nederland is er voor zover bekend geen verwerkt voedsel teruggeroepen, en is er ook maar bij een handvol voedingsmiddelen daadwerkelijk getest hoeveel fipronil er in aanwezig is. Wat verklaart dit internationale verschil?

Algemene vragen over het eierschandaal

- ✓ Was bij de NVWA en het kabinet bekend dat bloedluis een groot knelpunt was in leghennenhouderij? Zo ja, wat was de aanname over hoe dit bestreden werd? Deelt het kabinet de mening dat de kans op illegaal middelengebruik het grootst is bij knelpunten? Zo nee, waarom niet? Wat zegt dit alles over het risicogericht inspecteren van de voedselketen -de belangrijkste werkwijze van de NVWA- als niet bekend is welke risico's er eigenlijk zijn?
- ✓ Welke conclusies worden er getrokken uit dat de certificeringen en toelatingen die zou moeten zorgen voor verantwoorde plaagdierbestrijding, kennelijk in de praktijk maar weinig betekenen? Want de eigenaren van ChickFriend hadden geen bewijzen van vakbekwaamheid¹, het bedrijf ChickFriend had geen erkenning in het kader van de IKB-regeling voor pluimveeservicebedrijven (IKB-PSB), en het middel Dega-16 had geen toelating van het College gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) – terwijl het toelatingsnummer op het etiket had moeten staan zodat klanten dat snel kunnen controleren. Kennelijk heeft geen van de klanten van ChickFriend ooit iets nagetrokken over dit wonderbedrijf met een wondermiddel. Welke consequenties verbindt het kabinet hieraan?
- ✓ Op welke wijze houdt Skal toezicht op het correct reinigen van de stallen van biologische leghennenbedrijven? Hoe wordt gecontroleerd of men zich houdt aan de lijst van toegestane middelen (bijlagen II en VII van verordening 889/2008)?
- ✓ FAVV maakt in de door haar gepubliceerde [chronologie](#) melding van informatie van de NVWA dat er half maart 2017 een postpakket met fipronil is tegengehouden– geadresseerd aan 'zaakvoerder van firma XGG, aanmaker/verdelger van Dega-16, met weliswaar een Nederlands adres'. Wat is er n.a.v. deze vondst op Schiphol gedaan? Wanneer was de NVWA van deze informatie op de hoogte, en welke stappen zijn er door NVWA en/of anderen gezet? Zijn er in Nederland vaker leveringen fipronil gevonden/tegengehouden en welke afzenders en ontvangers waren daarbij betrokken?

---

¹ Op het [openbare register](#) van de bewijzen van vakbekwaamheid die worden afgegeven door de Stichting Examen- en Certificeringsinstituut Plaagdierpreventie (EVM) en door de Stichting Certificeringsinstituut Plaagdierbeheersing, Milieu en Volksgezondheid, komen de [namen](#) van de eigenaren van ChickFriend niet voor.